

COVID-19 SALGIN HASTALIĞININ ÜLKEMİZDE GÖRÜLMÜŞ OLMASI SEBEBİYLE YARGI ALANINDAKİ SÜRELERİN DURDURULMASI, KARŞILIKSIZ ÇEK İLİŞKİN CEZALARIN İNFAZI VE SİCİL AFFI İÇEREN DÜZENLEMELERE İLİŞKİN İNCELEME

Özet

Bu çalışmada; COVID-19 salgın hastalığının Ülkemizde görülmüş olması sebebiyle yargı alanındaki hak kayıplarının önlenmesi amacıyla yürürlüğe alınarak 26/03/2020 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan ve bir hakkın doğumu, kullanımı veya sona ermesine ilişkin tüm sürelerin durdurulmasına yönelik değişiklik, 7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 5941 sayılı Çek Kanunu’nun 5. Maddesinde tanımlanan cezaların infazının durdurulması hakkında düzenleme ve 5834 sayılı Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler ile Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanuna eklenen geçici 2. Maddenin getirdiği yenilikler incelenecektir.

I. GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11/03/2020 tarihinde pandemi olarak ilan edilen Covid-19 Salgın Hastalığının ülkemizde görülmesi ile salgının Ülkemizde yayılmasının en aza indirilmesi ve kişilerin sağlığının korunması amacıyla birtakım tedbirler geliştirilmeye başlanmış ve bu kapsamda yargı alanındaki sürelerin durdurulması için TBMM 196 sıra sayılı Kanun Teklifi ile düzenlemeye gidilmiştir.

Aynı kanun teklifi içerisinde salgın sebebiyle alınacak önlemler kapsamında 5941 sayılı Çek Kanunu’nun 5. Maddesinde tanımlanan ve 24/3/2020 tarihine kadar işlenen suçtan dolayı mahkum olanların cezalarının infazının maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla durdurulması düzenlenmiş, hükümlülerin tahliye edilmesi ve borcun alacaklıya ödenmesi şartı ile yapılandırılması şartları belirlenmiştir.

Salgın hastalığın yarattığı ekonomik sorunların çözümü noktasında alınan tedbirlere ek olarak, ekonomik faaliyetlerin yavaşlamasına sebep olan korona virüsünün olumsuz etkilerinin bertaraf edilmesine katkı sağlamak amacıyla, 5834 sayılı Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler ile Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanunda yapılan değişiklik ile 24/3/2020 tarihinden önce olmak koşulu ile gecikmeye uğramış borçlarının geciken kısmının 31/12/2020 tarihine kadar tamamının ödenmesi veya yeniden yapılandırılması halinde “Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi” nezdinde tutulan kayıtlarının, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmayacağı, diğer bir ifade ile sicil affına uğrayacağı düzenlenmiştir.

II. YARGI ALANINDA SÜRELERİN DURDURULMASI

Virüs salgını nedeniyle alınan tedbirler kapsamında, insanların sosyal temastan kaçınmalarını sağlamak ve bireylerin adliyelerde maruz kalabilecekleri virüs tehdidine karşı önlem alınabilmesi için kişilerin maddi hukuk, usul hukuku ve takip hukuku çerçevesinde süreye bağlı olan haklarının korunması amacıyla sürelerin belirli tarihlerden itibaren geriye dönük olarak durdurulmasına karar verilmiştir.

A. Kural

1- Düzenlemenin ilk fıkrasında oldukça detaylı olacak şekilde; “a) Dava açma icra takibi başlatma, başvuru, şikayet, itiraz, ihtar, bildirim, ibraz ve zamanaşımı süreleri, hak düşürücü süreler ve zorunlu idari başvuru süreleri de dahil olmak üzere bir hakkın doğumu, kullanımı veya sona ermesine ilişkin tüm süreler; .. idari Yargılama Usulü Kanunu, .. Ceza Muhakemesi Kanunu ve ... Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile usul hükmü içeren diğer kanunlarda taraflar bakımından belirlenen süreler ve bu kapsamda hakim tarafından tayin edilen süreler ile arabuluculuk ve uzlaştırma kurumlarındaki süreler 13/3/2020 (bu tarih dahil) tarihinden,

b) ... icra ve iflas Kanunu ile takip hukukuna ilişkin diğer kanunlarda belirlenen süreler ve bu kapsamda hakim veya icra ve iflas daireleri tarafından tayin edilen süreler; nafaka alacaklarına ilişkin icra takipleri hariç olmak üzere tüm icra ve iflas takipleri, taraf ve takip işlemleri, yeni icra ve iflas takip taleplerinin alınması, ihtiyati haciz kararlarının icra ve infazına ilişkin işlemler 22/3/2020 (bu tarih dahil) tarihinden, itibaren 30/4/2020 (bu tarih dahil) tarihine kadar durur.” Düzenlemesi getirilmiştir.

Düzenlemenin ilk fıkrası ile maddi hukuk ve usul hukuku bakımından 13/03/2020 tarihinden itibaren geriye dönük olarak sürelerin durması, takip hukukuna ilişkin süreler ile takip hukukuna ilişkin işlemlerin ise 22/03/2020 tarihinden itibaren geriye dönük olarak durması hüküm altına alınmaktadır.

Düzenlemenin devamında ise durma süresinin sona erdiği günü takip eden gün sürelerin yeniden işlemeye başlayacağı düzenlenmiş ancak bitimine on beş gün ve daha az kalmış olan süreler yönünden, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden başlamak üzere on beş gün ek uzama süresi verilmiştir.

2- Düzenlemenin üçüncü fıkrasında, İcra ve İflas işlemlerinin durdurulmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile birlikte akıbeti belirsiz hale gelen; İlan edilmiş olan satış gününün durma süresi içinde kalması halinde nasıl bir yol izleneceği, İcra dosyalarına gelen tahsilatların alacaklı yana reddiyatlarının yapılıp yapılamayacağı ve sürelerin durdurulmasının konkordato mühleti yönünden sonuçları hususlarına açıklık getirilmiştir. Konuyu detaylandırarak olursak;

a) İlan edilmiş satış günlerinin durma tarihleri içinde kalması halinde, bu mal veya haklar için durma süresinin bitiminden sonra, yeni bir talep aranmaksızın icra ve iflas dairelerince satış günü verileceği ve satış ilanının sadece elektronik ortamda yapılarak, ilan için ücret alınmayacağı düzenlenmiştir. Böylece durdurma süresi içinde kalan satış işlemlerinin sürenin bitiminden sonraki bir güne resen erteleneceği yasal bir zemine oturtulmuştur.

b) Durma süresince rızaen icra dosyalarına yapılan ödemelerin kabul edileceği; taraflardan biri diğer taraf lehine olan işlemlerin yapılmasını talep edebileceği düzenlenmiştir. Buna göre borçlu tarafından dosyalara ödeme yapılabilecek ancak bu ödemelere ilişkin alacaklıya reddiyat yapılması prosedürünün, borçlunun talebine bağlandığı sonucu doğmuş olmaktadır. Her ne kadar Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi sonrası yapılan yorum ve değerlendirmelerde dosyaya gelen ödemenin alacaklıya reddiyatının yapılmasının borçluyu zarara uğratacak bir yanı olmadığı gerekçesiyle uygun olduğu belirtilmiş ise de,

düzenleme ile açık şekilde “*tarafından biri, diğer tarafın lehine olan işlemlerin yapılmasını talep edebilir*” hükmü getirildiğinden, uygulamada borçlu talebi olmaksızın dosyaya gelen ödemelerin alacaklıya reddiyatının yapılamayacağı sorunsalını ortaya çıkaracağı kanaatindeyiz.

- c) Sürelerin durdurulmasının Konkordato mühleti yönünden ne takım sonuçlar doğurabileceği ise bir başka tartışma konusuydu. Madde metninde sadece “*Konkordato mühletinin alacaklı ve borçlu bakımından sonuçları, durma süresince devam eder*” düzenlemesine yer verilmiş ise de, madde metninden sadece mühlet içerisinde koruma tedbirlerinin devam edeceği ve mühlet süresinin işlemeye devam edebileceği gibi bir dar yorum çıkarmak mümkündür. Ancak maddenin Gerekeç kısmında yapılan açıklamalarda; “*Konkordato kurumuna ilişkin mühlet ve sürelerin, 2004 sayılı Kanunda düzenlenmesi sebebiyle durma süresinin kapsamında olacağı konusunda tereddüt bulunmamaktadır.*” İfadesi ile maddenin daha geniş yorumlanarak, konkordato içerisinde bulunan mühlet sürelerinin durma süresi boyunca işlemeyeceğinin de anlaşılması gerektiğinin ifade edilmeye çalışıldığı kanaatindeyiz.

B. İstisnalar

Düzenlemenin İkinci fıkrasıyla, ilk fıkraya istisna getirilerek açık şekilde kapsam dışı tutulan süreler bildirilmiştir. Buna göre; Suç ve ceza, kabahat ve idari yaptırım ile disiplin hapsi ve tazyik hapsi için kanunlarda düzenlenen zamanaşımı süreleri, 5271 sayılı Kanunda düzenlenen koruma tedbirlerine ilişkin süreler ile 6100 sayılı Kanunda düzenlenen ihtiyati tedbiri tamamlayan işlemlere ilişkin süreler birinci fıkra da belirtilen durma süresinin kapsamında olmayacaktır.

Düzenleme gerekçesinde metin içerisinde sayılanlara ek olarak, “*...nitelikleri gereği yetkili makam ve merciler tarafından kişilere yaptırım olarak belirlenen ve belirli bir süre içinde bir işin yapılması ya da yapılmaması yahut bir yere gidilmemesi gibi süreler durma süresinin kapsamına girmemektedir.*” İfadesine de yer verilmiştir.

III. KARŞILIKSIZ ÇEKE İLİŞKİN CEZALARIN İNFAZININ DURDURULMASI

7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 49. Maddesi ile 5941 sayılı Çek Kanunu’nun 5. Maddesinde tanımlanan cezaların infazının durdurulması hakkında düzenleme yapılmış, 24/3/2020 tarihine kadar işlenen suçtan dolayı mahkum olanların cezalarının infazı, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla durdurulacağı ve madde ile belirlenen süre ve oranlarda alacaklıya ödeme yapmak koşulu ile *ceza mahkumiyetinin bütün sonuçlarıyla ortadan kalkacağı* düzenleme altına alınmıştır.

A. Kural

1- Çek Kanunu’nun 5. Maddesinde tanımlanan suçun oluştuğu tarih kural olarak çekin karşılıksızdır işlemine tabi tutulduğu tarihtir. İncelememize konu düzenlemenin ilk kuralı ise, “*karşılıksızdır*” işlemi yapılmasına sebebiyet veren kişi hakkında hükmolunacak cezaların infazının durdurulması için suçun 24/3/2020 tarihine kadar işlenmiş olması, diğer bir ifade ile

çekin 24/3/2020 tarihine kadar süresi içinde bankaya ibrazı ile karşılıksızdır işlemine tabi tutulmuş olması gerekmektedir.

24/03/2020 tarihinden önce işlenmiş olmakla infazına başlanmış suçlar yönünden kanunun uygulanacağı muhakkaktır. Ancak bu tarihe kadar işlenmiş olmakla henüz infazına başlanmamış daha sonra kesinleşecek cezalar yönünden de düzenlemenin uygulanabilir olup olmadığı hususu yeterince açık değildir.

Nitekim düzenlemenin devamında, “*Hükümlü tahliye tarihinden itibaren en geç üç ay içinde çek bedelinin ödenmeyen kısmının onda birini alacaklıya ödemek zorundadır.*” İfadesine yer verilmiştir. Kesinleşerek infazına başlanmış cezalar yönünde hükümlünün tahliye edileceği ve bu tahliye tarihinden itibaren 3 ay içinde çek bedelinin ödenmeyen kısmının 1/10’unu alacaklıya ödemek koşulu ile yapılandırılabilmesi düzenlenmişse de, henüz infazına başlanmamış ve daha sonra kesinleşecek cezalar yönünden düzenlenmenin uygulanıp uygulanamayacağı ile uygulanabilecek olsa dahi belirtilen sürelerin ne zamandan itibaren başlayacağı hususları muğlak kalmıştır.

Konu ile ilgili yapılan inceleme ve değerlendirmelerin bir kısmında, daha sonra kesinleşecek cezalar yönünden de düzenlemenin uygulanabilir olduğu, üç aylık ilk ödeme süresinin ise hükmün kesinleşme tarihinden itibaren başlayacağı değerlendirilmiş olsa da, bu değerlendirmenin kanunun yorum yoluyla genişletilmesi olduğu ve yasa koyucu tarafından gerekçelendirmeye ihtiyaç duyulduğu kanaatindeyiz.

2- 24/03/2020 tarihinden önce işlenmiş olmakla mahkum edilip de infazına başlanmış hapis cezalarının infazı resen duracaktır. Ancak bu durdurma ilk aşamada 3 ay süre ile sınırlandırılmış olup, 3 ay içinde çek bedelinin ödenmeyen kısmının 1/10’u ödenmediği takdirde alacaklının şikayeti üzerine mahkemece hükmün infazının devamına karar verilecektir.

Düzenlemenin devamında, çek bedelinin ödenmeyen kısmının 1/10’u ödendikten sonra kalan 9/10’luk kısmın ikişer ay arayla on beş eşit taksitle ödenmesi imkanı tanınmıştır. İşbu taksitlerden birinin ödenmemesi halinde ise ilk defa ödenmeyen taksit, sürenin sonuna bir taksit olarak eklenecek, kalan taksitlerden birini daha ödemediği takdirde alacaklının şikayeti üzerine mahkemece hükmün infazının devamına karar verilecektir.

3- Düzenlemenin “*ceza mahkumiyetinin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına*” karar verileceği duruma ilişkin *Alacaklıya* ödeme imkanı tanınması hususu burada son derece önemlidir.

Çek Kanunu’nun 5. Maddesinde tanımlanan suç itibarıyla, hakkında adli para cezasına hükmedilerek cezalandırılan kişi hakkında, anılan suçun ceza ve yaptırımlarının ortadan kalkması için hakkında hükmolunan adli para cezasını devlete ödemesi, alacaklıya olan borcunu sonlandırması veya alacaklının şikayetinden vazgeçmesi halleri imkan olarak tanınmıştır.

Yeni düzenleme ile birlikte ise adli para cezasının devlete ödenmesi yerine, suça konu çek bedelinin ödenmeyen kısmının belirli koşullarda alacaklıya ödenmesi halinde *ceza mahkumiyetinin bütün sonuçlarıyla ortadan kalkacağı* düzenleme altına alınmıştır. Düzenlemenin en can alıcı noktası işte bu ödemenin “*Alacaklıya*” yapılacak olmasıdır.

Ancak ne var ki Alacaklıya yapılacak ödemenin hangi usule tabi olduğu, icra dosyası kapsamında ödemeye ilişkin protokol/taahhüt yapılıp yapılmayacağı, ödemenin alacaklıya icra dosyası üzerinden mi yoksa haricen mi yapılabileceği ile ödemenin yapıldığının ispatı noktasında hiçbir detaylandırma yapılmamıştır. Bu açıdan düzenlemenin son derece eksik ve uygulamada usulü sorunlar doğurabileceğini söylemek yanlış olmayacaktır.

4- Düzenlemeye ilişkin bir diğer kritik nokta ise, alacaklıya yapılacak ödemenin yapılandırılma şekli ve sadece çekin ödenmeyen kısmı ile sınırlı olmasıdır.

Yasa koyucu hüsnüniyet içerdiğini düşündüğü yaklaşımı ile adli para cezası ile ödemenin devlete yapılması yerine yapılandırma usulü ile ödemenin alacaklıya yapılmasını sağlamaya çalışmış gibi görünse de, çek bedelinin ödenmeyen kısmı şeklinde sınırlama getirerek, değişiklik öncesinde bu suç tipi ile alacaklının tüm alacak, faiz ve ferileri üzerindeki hakkı korunmakta iken değişiklikten sonra yalnızca asıl alacak üzerindeki hak koruma kapsamında tutulmuş feriler üzerindeki hak koruma dışı bırakılmıştır.

Nitekim Çek kanunu 6. Maddesinde; *“Karşılıksız kalan çek bedelinin, çekin üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre kanunî ibraz tarihinden itibaren işleyecek 3095 sayılı Kanuna göre ticarî işlerde temerrüt faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte tamamen ödeyen kişi hakkında ...hükümün bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına, karar verilir.”* Hükümünün alacaklı yararına ortaya çıkardığı tüm avantaj ortadan kaldırılmıştır.

Anılan hükümün yegane maksadı şüphesiz adli para cezasına mahkum olan borçlunun alacaklıya faiziyle birlikte tüm borcunu ödeyerek para cezasından ve dahi hapis cezasından kurtulabilmesini sağlamaktır. Ancak düzenleme ile birlikte bu husus sadece çekin ödenmeyen kısmı ile sınırlandırılmış, alacaklının borcun ferilerine ilişkin tüm hakları hiçe sayılmıştır.

Bununla da yetinilmeyerek ödemenin 6. Maddedeki şekliyle derhal yapılması yerine, tahliye tarihinden itibaren 3 ay içinde çek bedelinin ödenmeyen kısmının 1/10'unun, kalan kısmının ise *üç aylık sürenin bitiminden itibaren ikişer ay arayla on beş eşit taksitle ödenmesi*, şeklinde düzenleme getirilmiş ve alacaklının alacağına ana parasına ulaşması 33 aylık bir süreye yayılmıştır.

5- Hükümlünün taksitlerden birini süresi içinde ödememesi halinde ilk ödemediği taksitin sürenin sonuna bir taksit olarak ekleneceği, kalan taksitlerden biri daha ödenmediği takdirde alacaklının şikayeti üzerine mahkemece hükümün infazının devamına karar verileceği düzenlenmiştir. Burada yer alan ve hükümün infazının devamı talep edilecek mahkeme, ilk hükümü veren İcra Ceza Mahkemesi'dir.

6- Düzenlemenin bir diğer kritik noktası ise *“Bu madde uyarınca infazı durdurulan kişi hakkında mahkemece Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan adli kontrol tedbirine karar verilebilir”* düzenlemesidir.

Düzenleme ile birlikte infazı durdurulan kişi hakkında, İcra Ceza Mahkemesine Yurt Dışına Çıkış Yasağı kapsamında adli kontrol kararı verme yetkisi tanınmıştır. Buna göre infazı durdurularak tahliye edilecek kişi hakkında yurt dışı çıkış yasağına hükmedebilecek İcra Ceza Hakiminin bu yetkiyi kullanabilmesi kadar hangi hal ve durumlarda bu karara kanaat getirebileceği hususu ise bir başka muammadır.

B. İstisnalar

1- Hükümün infazının durdurulması halinde ceza zamanaşımı sürelerinin işlemeyeceği açık şekilde düzenlenmiştir.

2- Bu madde uyarınca verilecek kararlara karşı itiraz kanun yoluna gidilebileceği düzenlenmiş olup, itiraz usulü de gösterilmiştir. Buna göre İcra ve iflas Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirlenen şekliyle, kararın tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde numara olarak kendisini izleyen daireye kararın gönderileceği ve İtiraz incelemesi neticesinde verilen kararın kesin olduğu belirlenmiştir.

3- Maddenin en önemli istisnası ise “*Bu madde hükümleri her bir suç için ancak bir kez uygulanabilir*” düzenlemesidir. İlgili düzenlemede yer alan infazın durdurulması ve alacaklıya ödenmek koşulu ile yapılandırılmasına ilişkin hükümler, ancak bir kez uygulama bulabilecek olup, ihlali neticesinde mahkemece yeniden mahkumiyet hükmü kurulması halinde tekrar alacaklıya taksit halinde ödenerek infazın durdurulması mümkün olmayacaktır.

IV. SİCİL AFFINA İLİŞKİN DÜZENLEME

5834 sayılı Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler ile Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanuna eklenen geçici 2. Madde ile 24/3/2020 tarihinden önce olmak koşulu ile gecikmeye uğramış borçlarının geciken kısmının 31/12/2020 tarihine kadar tamamının ödenmesi veya yeniden yapılandırılması halinde “Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi” nezdinde tutulan kayıtlarının, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmayacağı düzenlenmiştir.

Anılan değişiklik ile “Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi” nezdinde tutulan kayıtlar bir diğer ifadeyle toplum arasında kara liste olarak tanımlanan kayıtların dikkate alınmayacağı düzenlendiğinden, düzenlemenin etkileri sicil affı olarak algılanmıştır.

A. Kural

5834 sayılı Kanuna eklenen Geçici 2. Madde’de; “*Anapara ve/veya taksit ödeme tarihi 24/3/2020 tarihinden önce olup da; kullandığı nakdî ve gayri nakdî kredilerinin anapara, faiz ve/veya ferilerine ilişkin ödemelerini aksatan gerçek ve tüzel kişilerin, ticari faaliyette bulunan ve bulunmayan gerçek kişilerin ve kredi müşterilerinin karşılıksız çıkan çek, protesto edilmiş senet, kredi kartı ve diğer kredi borçlarına ilişkin 5411 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi hükmü uyarınca kurulan Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi nezdinde tutulan kayıtları, söz konusu borçların ödenmesi geciken kısmının 31/12/2020 tarihine kadar tamamının ödenmesi veya yeniden yapılandırılması halinde, bu kişilerle yapılan finansal işlemlerde kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmaz.*” Düzenlemesi yapılmıştır.

Düzenleme 24/03/2020 tarihinden önce gecikmeye uğramış borçları kapsamakta olup, kural olarak nakdi ve gayrinakdi kredilerin tümü düzenlemeye dahil edilmiştir. Aynı zamanda düzenleme ticari faaliyette bulunan ve bulunmayan gerçek kişiler ile tüzel kişiler yönünden

geniş şekilde düzenlenmiş olup, geçmiş dönem kredi borcu nedeniyle sicili zarar görmüş herkesi kapsamayı amaçlamıştır.

Madde gerekçesinde de, “...kredilendirme ve çek hesabı açma işlemlerinde, talepte bulunan kişilerin daha önceki çek, senet ve kredi kartı ödeme kabiliyetleri, daha sonra ödenmiş olsalar dahi karşılıksız çek, protestolu senet ve kredi kartları kayıtları, kredilendirme ve çek hesabı açma işlemlerine engel teşkil edebilmektedir” ifadesine yer verilerek, düzenlemenin amacının son dönemde alınan ekonomik tedbirlerin pozitif etkilerinin artırılması, ticari hayatın canlanması ve finansmana erişimin kolaylaşması olduğu vurgulanmıştır.

Bu kapsamda gecikmiş borçlarının tamamını 31/12/2020 tarihine kadar ödeyenler veya yeniden yapılandırılanlar hakkında, yeni yapılacak finansal işlemlerde kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi nezdinde tutulan kayıtları dikkate alınmayacak, özetle sicili bozuk olduğu/kara listede olduğu gerekçesiyle yeni kredi kullanma imkanı bulamayanlar yönünden sicilini temizleyerek yeni kredi kullanabilmesine imkan tanınmış olacaktır.

Düzenlemenin geçmiş yıllarda getirilen sicil affı düzenlemeleri ile son derece benzer olması sebebiyle, 2017 yılında olduğu gibi sadece idari takip aşamasındaki kredi borçlarını değil Kanuni Takibe intikal etmiş borçları da kapsadığını söyleyebiliriz.

B. Karşılaştırma

6770 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 27/01/2017 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren bir önceki sicil affı süreci ile 26/03/2020 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren düzenleme arasında fazla bir fark bulunmuyor.

Ne var ki tek kelimedeki yapılan değişikliğin, düzenlemenin yorumlanması ve getirdiği sonuçlar yönünden farklı bir etki yaratacağı muhakkak.

Şöyle ki, 27/01/2017 tarihli düzenleme; “*bu kişilerle yapılan finansal işlemlerde kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmayabilir.*” İfadesini içerdiğinden ve dikkate alınıp alınmaması tamamen ilgili kredi kuruluşunun inisiyatifine bırakıldığından, bu yasanın sadece bankalara sicili bozuk olan müşterilerine yeni kredi verdiklerinde veya kredilerini yapılandırdıklarındaki hukuki ve cezai sorumluluğunu kaldırdığı iddiası ile gündeme gelmişti.

Bu kapsamda kredi kuruluşu isterse sicil affını dikkate alıyor ve kredi kullanıyor, istemediği takdirde ise kredi kullanılmaktan imtina edebiliyordu. 26/03/2020 tarihli yeni düzenleme ile birlikte ise, hükmün içeriği “*bu kişilerle yapılan finansal işlemlerde kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmaz.*” Şeklinde düzenlenmiş olarak karşımıza çıkıyor.

Böylece Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi nezdinde tutulan kayıtların dikkate alınması hususu ilgili kredi kuruluşunun inisiyatifinden çıkarılmış ve herkese uygulanacağı açık şekilde düzenlenmiştir.

Diğer yandan 27/01/2017 tarihli düzenleme ile gecikmiş borçların ödenmesi 6 aylık bir süre ile sınırlandırılmışken, 26/03/2020 tarihli düzenleme ile *31/12/2020 tarihine kadar* ödeme süresi belirlenmiş ve borcun tamamının ödenme süresi yaklaşık 9 ay civarı bir süreye çıkarılmıştır.

V. SONUÇ

Covid-19 salgın hastalığının ülkemizde görülmüş olması neticesinde, salgının yayılmasını önlemek maksadı ile ülkecek “Evde Kal” çağrıları yapılmış ve bir takım önlem ve tedbirler neticesinde salgının olumsuz etkileri önlenmeye çalışılmıştır.

Bu salgın hastalığın yayılmasını önlemenin en etkili yolunun, insanların birbirleriyle olan temasının asgariye indirilmesi olduğu bilinen bir gerçektir. Ancak temasın azaltılmasına yönelik tedbirler beraberinde iş yerlerinin, cafe, restoran gibi işletmelerin kapanmasına veya en iyi ihtimalle sadece paket servis olarak çalışmasına imkan tanır hale gelmiştir.

Sadece işveren açısından değil, işçi açısından ise birçok işletmenin 30/4/2020 tarihine kadar kapatılması ve devamında salgının ne kadar süreceğinin bilinmemesi sebebiyle kapama sürelerinin uzayabileceği ihtimalleri ile birçok işçinin işsiz kalması sonucunu doğurmuştur.

Bu kapsamda salgının tacir, esnaf, işçi ayırmaksızın tüm yurt çapında herkesi etkisi altına alan hukuki ve ekonomik olumsuz etkileri olduğu muhakkaktır. Bu etkilerin şu aşamada aşılmasına da minimum seviyeye indirilmesi veya alınan tedbirler ile dönemin daha kolay atlatılabilmesi için 7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile birtakım tedbirler alınılmaya çalışılmıştır.

Alınan önlemlerin uzatılmasına gerek duyulmadan, bu salgının bir an önce ortadan kaldırılarak tüm ülkemiz ve vatandaşlarımız için bir tehdit olmaktan çıktığı huzurlu günlere dönmeyi canı gönülden temenni ediyoruz.

Av. Onur ÇONTU